

Jeugdliteratuur vakoverstijgend inzetten bij geschiedenis en Nederlands

Dorus Strootman & Chantal van Oosten

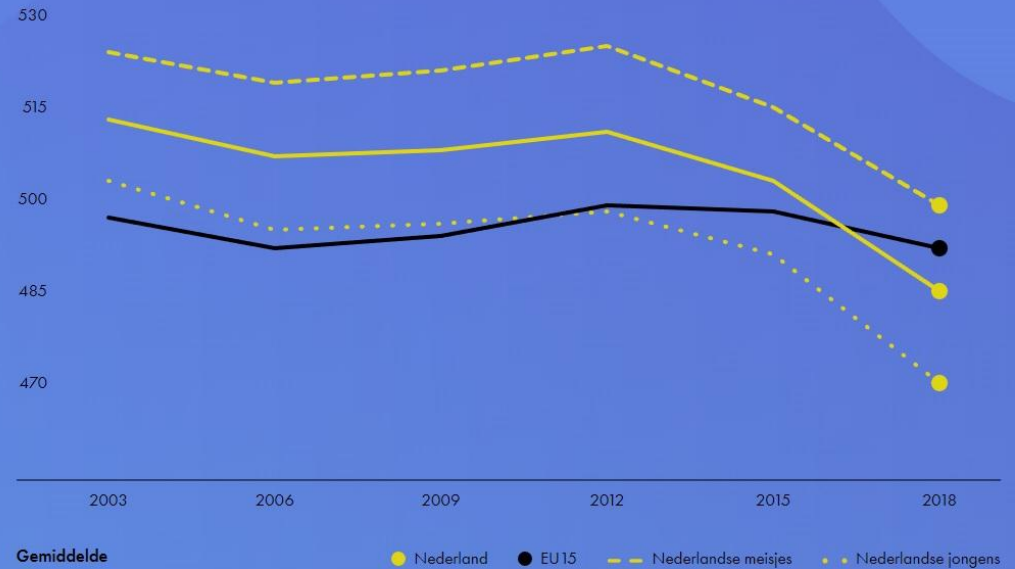
In vergelijking met Europese leeftijdsgenoten hebben Nederlandse leerlingen moeite met: “de inhoud van een tekst kunnen evalueren en hierop kunnen reflecteren” (Pisa 2018)

Leesvaardigheid

Laagste leesvaardigheidsscores in 15 jaar

De uitkomsten van het leesonderzoek zijn zorgwekkend. Nederlandse leerlingen scoren lager dan alle voorgaande jaren en voor het eerst ook lager dan in de 15 EU-landen. Meisjes lezen nog steeds beter dan jongens.

Onderzoeksvraag

Hoe kunnen docenten geschiedenis en docenten Nederlands op het CLD in klas 1 op het vmbo-t dankzij de inzet van jeugdliteratuur ervoor zorgen dat leerlingen komen tot diep lezen bij Nederlands en geschiedenis.

Literatuur

Roel van Steensel zegt:

Daling leesbegrip is zichtbaar bij meer complexe begrippen. zoals verbanden leggen, de kwaliteit en geloofwaardigheid van een tekst beoordelen en reflecteren op inhoud en vorm.

3 relaties tussen intrinsieke motivatie en begrijpend lezen:

- leesmotivatie draagt bij aan leesvaardigheid
- leesvaardigheid draagt bij aan leesmotivatie
- de relatie tussen leesmotivatie en leesvaardigheid is wederkerig (positieve leesspiraal)

Kim van Ammel zegt

Zelfdeterminatietheorie

- de behoefte aan autonomie van leerlingen
- gevoel van competentie
- Verbondenheid van leerlingen

3 instructieprincipes:

- bied functionele leestaken aan
- bied expliciete instructie aan voor leesstrategieën
- stimuleer interactie tussen leerlingen

Voorzie leerlingen van authentieke en uitdagende leestaken die aansluiten bij de belangstellingswereld.

- Combineer lezen en schrijven.

De kracht van jeugdliteratuur. Een verkenning naar de betekenis van jeugdliteratuur voor het burgerschapsonderwijs Wenckje Jongstra, Tamme Spoelstra en Ietje Pauw.

Gaat over burgerschapsonderwijs en hoe jeugdliteratuur daarbij kan helpen. Volgens Nussbaum heb je drie vaardigheden nodig als burger om de complexe wereld te begrijpen: feitenkennis, logica en narratieve verbeelding. Dit is het inleven in de hoofdpersoon. Het medeleven tonen is iets wat thuishoort bij democratisch burgerschapsonderwijs. Je vergroot het empathisch vermogen. Kinderen kunnen in vervoering worden gebracht door een verhaal. Volgens de narrative transportation theory hebben verhalen de kracht om iemand te veranderen.

Joyce Gubbels zegt:

Leerlingen lezen twee teksten over eenzelfde onderwerp.

- Zorg voor beide teksten voor argumenten.
- Gebruik schriftelijke reflectievragen.
- Laat leerlingen hun antwoorden in groepje bespreken (gaat om argumentatie). Zij worden gestimuleerd om een beargumenteerd oordeel te vormen.
- Laat leerlingen diep lezen om alle informatie tot een overkoepelend beeld te vormen.

Motivatie verhogen:

- Plezier
- Autonomie
- Verbondenheid

Verbinding tussen beide vakken door gebruik van jeugdliteratuur

(Leesmotivatie en leesweerstand;
didactiek: Leesmotivatie bevorderen en leesweerstand tegengaan
Roel van Steensel 10 oktober 2021)

Oplossingen:

Diep lezen zou leerlingen de samenhang en betekenis van een tekst moeten doen ervaren (Lees! 2019)

Hulpblad Leesvaardigheid

- Ik markeer belangrijke uitspraken of zinnen

- 2. Ik omcirkel woorden die nog onbekend of verwarrend zijn voor mij

- 3. Ik zet een vraagteken in de kantlijn als ik iets niet begrijp

- 4. Ik zet een uitroepeteken in de kantlijn als ik iets lees wat me nieuwsgierig maakt en dan schrijf ik in de kantlijn op wat ik zou willen weten

Staaltjes: www.litlab.nl

4 fases:

- Reageren
- Begrijpen
- Analyseren
- Interpretieren

Els Stronks overleg

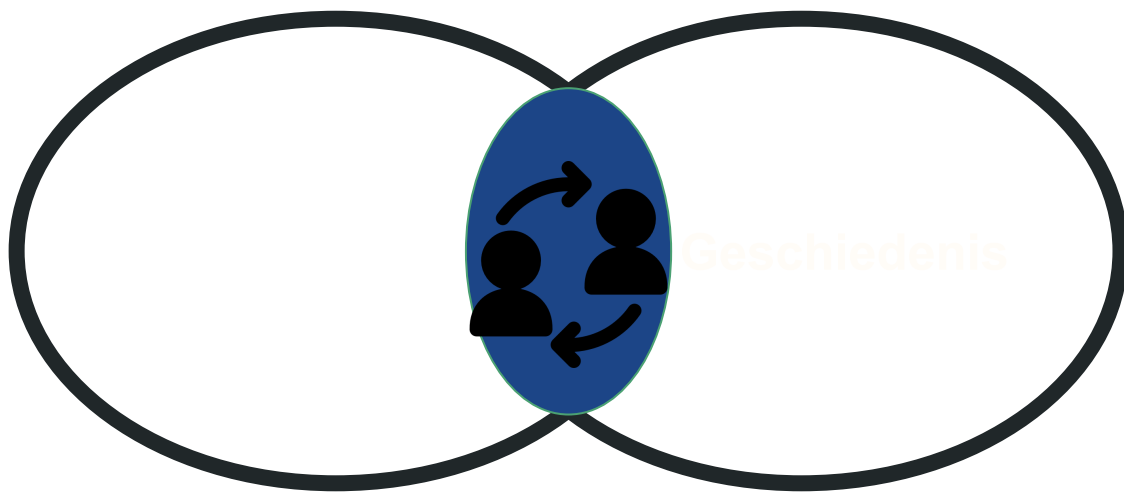

LitLab is een digitaal
laboratorium voor
literatuuronderzoek op de
middelbare school

[Naar het lab](#)

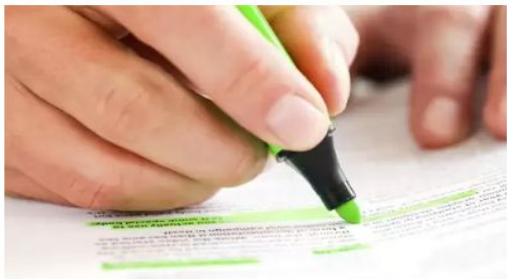
Vakoverstijgend Nederlands en geschiedenis

- ❑ Gebruik jeugdliteratuur
- ❑ Verhalen die te maken hebben met de tijdvakken van geschiedenis
- ❑ Biebbezoek

Lessen Nederlands: Starten met diep lezen

Hulpblad Leesvaardigheid

- Ik markeer belangrijke uitspraken of zinnen

2. Ik omcirkel woorden die nog onbekend of verwarrend zijn voor mij

3. Ik zet een vraagteken in de kantlijn als ik iets niet begrijp

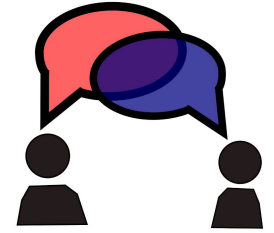
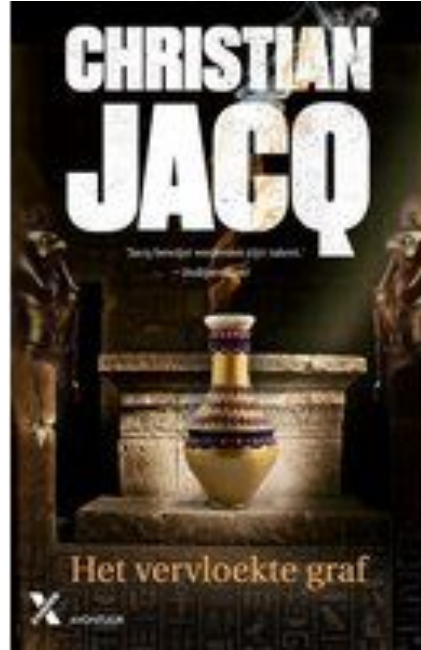

4. Ik zet een uitroepeteken in de kantlijn als ik iets lees wat me nieuwsgierig maakt en dan schrijf ik in de kantlijn op wat ik zou willen weten

Fase 1: Reageren

- Voorlezen hoofdstuk 2 en 3
- Reageren

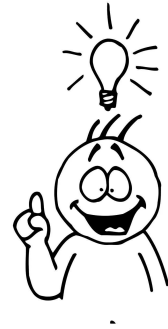
→ Wat vind je van het verhaal?

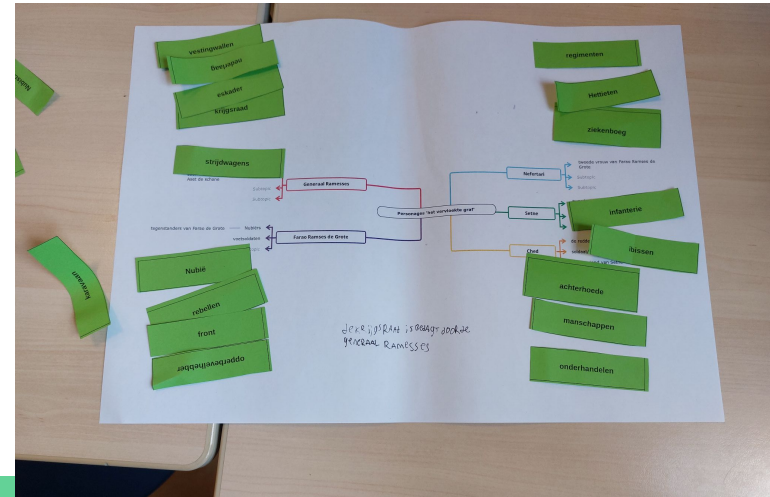
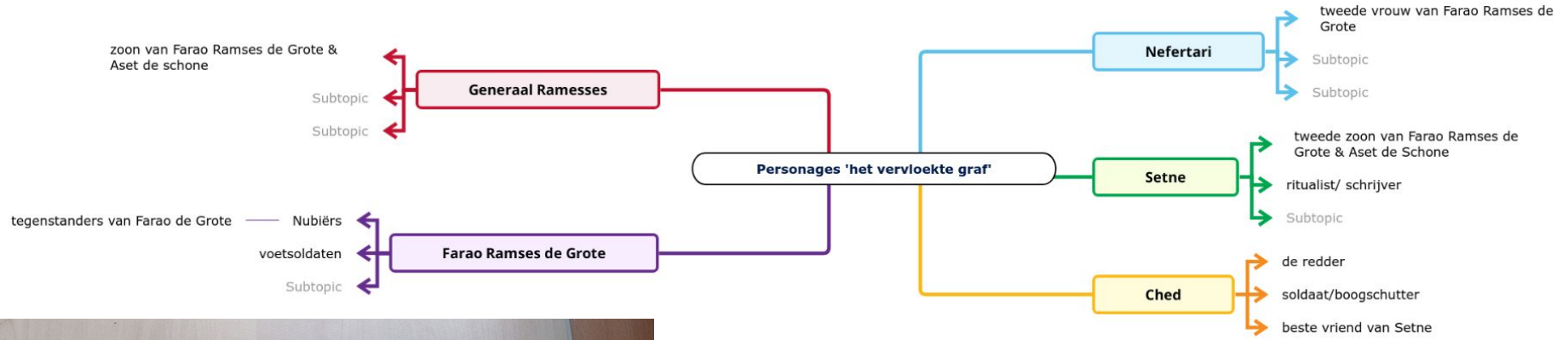

https://drive.google.com/file/d/1MA4lqJpMrrcQOdY3YOvIDznngHUFvZ7d/view?usp=share_link
(Nova/Teun)

Fase 2: Begrijpen

- ❑ Tijdens het voorlezen hebben de leerlingen moeilijke woorden onderstreept.
- ❑ Ze krijgen nu een blad met personages en moeilijke woorden en hun betekenissen.
- ❑ Ze verbinden de moeilijke woorden aan de personages.
- ❑ Ze maken een zin waarin ze laten zien dat ze 1 van de lastige woorden begrijpen en kunnen toepassen bij het personage.

Zinnen met een woord en een personage

- ❑ Er is een karavaan onder leiding van Setne.
- ❑ Setne houd heel veel van papyrus.
- ❑ Setne en Ramesses zijn aan het onderhandelen.
- ❑ Generaal Ramesses gaf opdracht tot mobilisatie, de soldaten moesten zich klaarmaken voor een oorlog. Hij kon dit doen omdat hij de hoogste militair van het leger was, hij was de opperbevelhebber.
- ❑ Setne is een ritualist. Hij heeft kennis van rituelen en voert ze soms uit.

Fase 3: Analyseren

- Theorie over vertelperspectieven
- Welk vertelperspectief past bij het verhaal van het vervloekte graf?
- We oefenen tijdens de les met verhalen op een andere manier aan elkaar te vertellen.

Fase 4: Interpreteren

Keuzeopdracht:

- De leerlingen schrijven een verhaal vanuit 1 van de personages uit het vervloekte graf
- De leerlingen bedenken een nieuw personage en schrijven vanuit dit oogpunt een scène bij het verhaal van het vervloekte graf.
- De leerlingen schrijven een stuk na hoofdstuk 3; hoe gaat het verder? Ze kiezen 1 van de perspectieven om vanuit te schrijven.

rubric schrijfpodracht het vervloekte graf:

Onderdeel	0 pt	1 pt	2 pt	3 pt
<i>Titel boven de tekst</i>	De titel ontbreekt	De titel is aanwezig	De titel is aanwezig en erg creatief	
<i>De tekst bevat alinea's en is daardoor makkelijk leesbaar</i>	alinea's ontbreken	de tekst bevat alinea's		
<i>Woordenschat; de moeilijke woorden uit het boek komen terug</i>	Er worden geen moeilijke woorden gebruikt die voorkomen in het boek	Er worden wel moeilijke woorden gebruikt uit het verhaal, maar de woorden worden niet helemaal juist gebruikt	Er worden moeilijke woorden gebruikt uit het verhaal en deze woorden worden juist toegepast	
<i>Het vertelperspectief is duidelijk</i>	Het vertelperspectief is niet herkenbaar	Het vertelperspectief is duidelijk	Het vertelperspectief is creatief bedacht en uitmuntend beschreven	
<i>Het verhaal is passend geschreven bij 'het vervloekte graf'</i>	Het verhaal is niet passend/ er zijn geen herkenbare elementen van het vervloekte graf	De schrijver maakt goed gebruik van elementen uit het verhaal	De schrijver maakt goed gebruik van elementen uit het verhaal en voegt er nieuwe elementen aan toe	De schrijver maakt goed gebruik van elementen uit het verhaal en voegt er nieuwe elementen aan toe en de tekst bevat uitstekend taalgebruik
	De tekst is veel te kort of te lang	De tekst is wel te lang, maar wel goed geschreven volgens de opdracht	De tekst is ongeveer een half A4/ 15 zinnen en goed geschreven volgens de opdracht	
	Je hebt 13 of meer spelfouten gemaakt	Je hebt 6-12 spelfouten gemaakt	Je hebt 1-5 spelfouten gemaakt	Er zijn geen spelfouten te bekennen!

Ik praat vanuit de magiër.

Mijn plan.

Ik heb de heilige vaas eindelijk in handen.

De vaas met al zijn krachten is nu van mij.

Als de tovenaars en de gewapende mannen nou eens weg zouden blijven, dan komt niemand erachter dat de vaas weg is.

Want als Ramses erachter komt dat ik de heilige vaas heb, dan ben ik mijn leven niet zeker.

Ik moet een plan bedenken om die tovenaars uit te schakelen.

Als ik in mijn laboratorium nog meer ezelsbloed aan de duistere machten geef.

Dan kunnen zij mij misschien helpen om de tovenaars en zijn gewapende mannen uit te schakelen.

En als me dat is gelukt maak ik een plan om Ramses uit te schakelen.

Als dat gelukt is ben ik de machtigste magiër van Egypte.

Dan zal iedereen mij aanbidden en Ramses vergeten.

Maar wat als mijn plan met de duistere machten niet werkt?

Dan ben ik er geweest.

Daniel 1mhd

Ondanks de hitte in Nubie kon ik geen rust vinden. ik wou het stadje binnenvallen waar de rebellen gevlucht waren, nadat ze het karavaan probeerden te overvallen. Wie mij zag begreep hij meteen waarom ik opperste heerser was geworden. Ik gaf men mijn respect en vertrouwen. Ik was ongeduld omdat ik wist dat mijn vader op het juiste moment een keuze gaat aanmaken en dat het geen zin had om hem eerder lastig vallen.

Gesprekken n.a.v. de lessen

1. Wat vind je van diep lezen? Denk je dat het jou helpt bij het lezen van teksten?

- “Ik vind diep lezen wel fijn en het helpt denk ik wel” “Ik houd niet van lezen”

2. Vertel in je eigen woorden iets over vertelperspectieven.

- “Ik weet eigenlijk niet meer zo goed wat het is, maar het is wel goed verteld”

3. Heeft ' het vervloekte graf' je geholpen bij het hoofdstuk van geschiedenis over het oude Egypte? Leg je antwoord uit.

- “Ja, ik heb er iets meer beeld bij gekregen” “Ja, ik begreep het nu wel beter”

4. Wat vond je van het schrijven van het verhaal voor Nederlands, leg uit waarom je iets vindt.

- “Ik vond het leuk dat ik mocht kiezen welke opdracht ik deed” “Ja, ik vind verhalen schrijven leuk” “Nee, ik vind schrijven niet leuk, ik teken liever”

5. Wat wil je verder nog vertellen over de lessen voor het onderzoek?

- “Niks”

Geschiedenis: Fase 1: Reageren

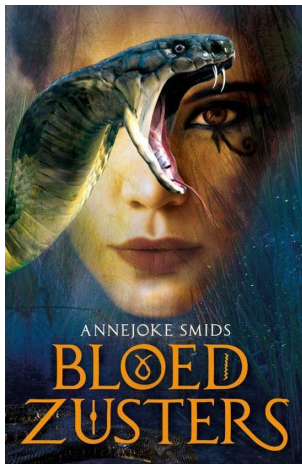
Geschiedenis:

Hoofdstuk 'het oude Egypte' uit de methode

Voorlezen hoofdstuk 2 uit

Bloedzusters

Annejoke Smids

Fase 1: Reageren

- 1 Wat vind je van het verhaal? Leg je antwoord uit.
- 2 Wat herken je uit het verhaal wat kenmerkend is voor het oude Egypte? Leg je antwoord uit.
- 3 Wat was er nieuw voor je in het verhaal, wat je nog niet wist over het oude Egypte? Leg je antwoord uit.
- 4 Wat begreep je niet helemaal uit het verhaal. welke zin heb je gemarkeerd?
- 5 Waar heb je vragen over uit het verhaal?

1 Wat vind je van het verhaal? Leg je antwoord uit.

- 1 Spannend want er lag opeens iemand dood. En saai want het is te veel tekst en er gebeurt een beetje weinig.
- 2 Vond het een interessant verhaal ik vind geschiedenis een leuk vak het is leuk om het te lezen.
- 3 Leuk omdat het interessant was.
- 4 Wel interessant, want ik vind geschiedenis erg interessant.

2 Wat herken je uit het verhaal wat kenmerkend is voor het oude Egypte? Leg je antwoord uit.

1 Dat er weinig regen valt en dat er boekrollen waren.

2 Farao, grieken want dat herkende ik eruit.

3 De egyptische namen en de romeinen die alexandria hebben overgenomen.

4 Tempels en iets bouwen wat ze goed kunnen. De teksten van het oude egypte werd opgelost door iemand.

3 Wat was er nieuw voor je in het verhaal, wat je nog niet wist over het oude Egypte? Leg je antwoord uit.

1 Dat het ongeveer 3 jaar duurt voordat je hun tekst of verhaal kan lezen dat ze heel goed konden bouwen.

2 Kende best veel behalve de impluvium.

3 Alexander de Grote, ik wist nog niet dat hij bestaan had.

4 Ik wist niet dat er audiënties waren.

4 Wat begreep je niet helemaal uit het verhaal. welke zin heb je gemarkeerd?

1 Een paar verwarde mensen die een klacht hadden over de watertoevoer.

2 Geen ik begreep alles wel.

3 Impluvium.

4 Waarom Djeme met een riet gesneden penseel moest tekenen en waarom ze vogels moet tekenen.

5 Waar heb je vragen over uit het verhaal?

1 Hoe is die man doodgegaan?

2 Geen vragen

3 Hoe het verhaal verder gaat.

4 Hoe ging die vreemde man dood?

Fase 2 Begrijpen (wat staat er)

1 Schrijf in ongeveer 10 zinnen waar het verhaal over gaat. Wat gebeurt er?

2 Welke woorden uit de tekst zijn onduidelijk? Welke woorden heb je omcirkeld?

3 Welke personages zitten er in het verhaal? Schrijf ze allemaal op met een kenmerk waar je ze aan kan herkennen.

1 Schrijf in ongeveer 10 zinnen waar het verhaal over gaat. Wat gebeurt er?

Het gaat over de prinses Djeme een familielid van de farao. Ze gaat naar de bibliotheek om te oefenen met het hiërogliefenschrift. Daar komt een mysterieuze man die zegt dat ze naar de paleistuin moet komen en na het feest gaat ze naar bed. Ze kan niet slapen en gaat naar de paleistuinen en vind de man dood.

2 Welke woorden uit de tekst zijn onduidelijk? Welke woorden heb je omcirkeld?

audiëntie

divan

bassin

onderdanigheid

Toga

olielamp

okergeel.

3 Welke personages zitten er in het verhaal? Schrijf ze allemaal op met een kenmerk waar je ze aan kan herkennen.

Djeme= hoofdpersoon en prinses.

Gissa= dienstmeisje van Djeme.

Kai= bediende Djeme.

Satamon=farao

Flavius=romeinse generaal

Seostris=leraar van Djeme

vreemde man=dood in de tuin

Fase 3 Analyseren

- 1 In welke locaties komt de hoofdpersoon?
- 2 Vanuit welk perspectief wordt het verhaal verteld?
- 3 Waar ben je achter gekomen in de bieb?
- 4 Waar ben je achter gekomen in het paleis **tijdens** het diner?
- 5 Waar ben je achter gekomen in het paleis **na** het diner?

1 In welke locaties komt de hoofdpersoon?

Paleis

Buiten

Bieb

Paleis feestzaal

Slaapkamer

Paleistuin

2 Vanuit welk perspectief wordt het verhaal verteld?

Hij/zij perspectief

3 Waar ben je achter gekomen in de bieb?

Die was verbrand

Dat daar boeken worden gehouden die in de boten zaten.

Dat ze daar worden geschoold.

Dat je leert in de bieb.

4 Waar ben je achter gekomen in het paleis tijdens het diner?

Dat ze met de Romeinen eten.

Dat er veel werd gepraat.

Dat ze veel dingen aten.

Dat de Romeinen gespierd waren.

5 Waar ben je achter gekomen in het paleis na het diner?

Dode man.

Dat Djeme niet kan slapen.

Dat de vreemdeling dood is.

Fase 4 Interpreteren

1 In de tekst komt een aantal personages voor die een verschillende sociale positie hebben in de Egyptische samenleving. Welke posities komen terug in het verhaal?

2 Wat zegt dit over de sociale lagen in de Egyptische samenleving?

3 In de tekst wordt gesproken over de vuurtoren Pharos en de verschillende zeilschepen die de haven binnenvaren. Wat zegt dit over het belang van handel?

4 In de tekst wordt het belang van de bibliotheek en het schrift uitgelegd.

Welk belang heeft het schrift voor de organisatie van het oude Egypte?

5 In de tekst wordt de machtspositie van de farao besproken. Waar zie je dat in terug?

6 In de tekst wordt besproken dat eigenlijk de Romeinen de baas zijn geworden. Waarom denk je dat ze toch de farao op de troon laten zitten?

7 In de tekst wordt besproken dat een rijke vrouw een bassin liet aanleggen in haar huis. Waaruit blijkt dat de Egyptenaren veel kennis hadden over het leiden van water naar de juiste plekken?

8 Waarom was deze kennis van belang voor de Egyptenaren?

1 In de tekst komt een aantal personages voor die een verschillende sociale positie hebben in de Egyptische samenleving. Welke posities komen terug in het verhaal?

Farao

priester

prinses

slaven

schrijvers

soldaten

ambtenaren

2 Wat zegt dit over de sociale lagen in de Egyptische samenleving?

Dat er veel verschillen waren.

De farao staat bovenaan.

Dat het verhaal op de hoge afspeeld.

3 In de tekst wordt gesproken over de vuurtoren Pharos en de verschillende zeilschepen die de haven binnenvaren. Wat zegt dit over het belang van handel?

Dat ze veel handel dreven.

Ze kopen en verkopen spullen.

Dat er veel schepen rondvaarden zelfs in de nacht of in de mist dus het is belangrijk.

4 In de tekst wordt het belang van de bibliotheek en het schrift uitgelegd.

Om te lezen en te schrijven.

De prinses leerde schrijven

Dat mensen veel lezen.

Groot belang om te communiceren.

5 In de tekst wordt de machtspositie van de farao besproken. Waar zie je dat in terug?

Aan de hoofdpersoon

Door de verering

Tijdens het idee eren ze de farao

Dat ze goed beveiligd is

6 In de tekst wordt besproken dat eigenlijk de Romeinen de baas zijn geworden. Waarom denk je dat ze toch de farao op de troon laten zitten?

Omdat het volk anders misschien gaat protesteren.

Is een grote aanspreekpunt.

Zodat ze zelf geen moeite hoeven te doen in besturen.

Omdat ze die nodig hebben.

7 In de tekst wordt besproken dat een rijke vrouw een bassin liet aanleggen in haar huis. Waaruit blijkt dat de Egyptenaren veel kennis hadden over het leiden van water naar de juiste plekken?

Doordat ze veel akkerbouw hadden.

Door hoe ze hun eten verbouwen.

Bouwen van Sjadoef.

Doordat ze leidingen leggen.

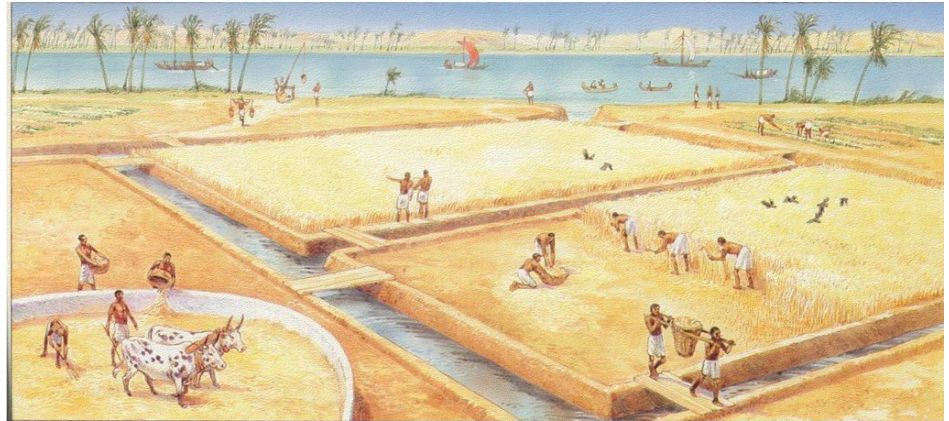
8 Waarom was deze kennis van belang voor de Egyptenaren?

Zodat ze overal water hebben.

Voor voedsel verbouwen.

Zodat ze konden eten en drinken.

Omdat ze weinig water hadden.

1: Maken van een mindmap over de tekst uit bloedzusters.

Hierbij kies je minimaal 6 woorden uit het onderstaande rijtje woorden.

- audiëntie
- farao
- paleiswachten
- boekrollen
- bibliothecaris
- manuscripten
- toga
- rechtspraak
- hiërogliefen
- geleerden
- papyrusvel
- olielampen
- slaven
- wijngaarden
- bedienden

Daarbij leg je per woord **het verband** uit met de tekst uit Memo. Gebruik hiervoor paragraaf 1.3 Egypte en de Nijl en paragraaf 1.4 Goden en mummies.

2: Schrijven van een verhaal wat zich afspeelt in het oude Egypte.

Hierbij moeten minimaal **6** van de onderstaande woorden voortkomen. Daarnaast kies je minimaal **3** begrippen uit paragraaf 1.3/1.4 die in jouw verhaal terugkomen. Het verhaal is minimaal 1 half A4-tje. Lettertype 12 arial.

- audiëntie
- farao
- paleiswachten
- boekrollen
- bibliothecaris
- manuscripten
- toga
- rechtspraak
- hiërogliefen
- geleerden
- papyrusvel
- olielampen
- slaven
- wijngaarden
- bedienden

3: Maken van 8 uitlegkaarten over de onderstaande woorden.

- audiëntie
- farao
- paleiswachten
- boekrollen
- bibliothecaris
- manuscripten
- toga
- rechtspraak
- hiërogliefen
- geleerden
- papyrusvel
- olielampen
- slaven
- wijngaarden
- bedienden

Het woord:	Maak een tekening van het woord:
Wat is de betekenis van het woord:	Welk verband kan je leggen tussen dit woord en paragraaf 1.3/1.4 uit memo:

Uitkomsten met voorbeelden werkvormen

Verhaal Egypte

Het oude Egypte wat lijkt me dat toch mooi met al de Farao's, hiërogliefen en papyrusrollen.

Wat lijkt mij dat toch leuk om in die tijd te wonen bedacht Sophia zich tijdens het lezen in een boek uit het oude Egypte. Ze moest van haar moeder eigenlijk al lang slapen maar ze besloot stiekem door te lezen. Tijdens het lezen uit haar boek kwam Sophia een oude spreuk tegen van een oude Egyptische magiër Matheo tegen en het werd vertaald als 1,2,3 ik wens dat ik... Maar verder stond er niets bij er stond wel een uitleg bij zeg dit zinnetje drie keer hard op en zeg daarna het zinnetje nog één keer maar zeg daarna wat je zou willen wensen doe dit bij volle maan en je wens zal uitkomen. Sophia dacht kan nooit waar zijn en besloot te gaan slapen. Maar na een half uurtje wakker te hebben gelegen werd Sophia tog wel nieuwsgierig en ging rechtop zitten in haar bed. ze keek door haar raam naar buiten en keek naar de maan, Yes het is volle maan. Snel pakt ze het boek er bij en pakte de goede bladzijde er bij. Ja, hier is het en ze zegt wat er staat 1,2,3 ik wens dat ik , en dat drie keer opnieuw en op de laatst zei ze 1,2,3 ik wens dat ik in het oude Egypte was. En plots was het muis en muisstil. Er gebeurde niets wel hoorde ze zachtjes de deur van haar moeders slaapkamer opengaan. Sophia legde het boek zo snel en zo stilletjes mogelijk neer en ging snel weer liggen en deed alsof ze sliep. maar gelukkig had haar moeder haar niet gehoord. Niet veel later viel Sophia echt in slaap. Ze droomde over wat er misschien zou gebeuren de volgende dag zou ze in het oude Egypte zijn of toch in haar kamertje. De volgend dag werd Sophia al vroeg wakker, ze keek om der heen en dacht bij d'r eigen niets hier lijkt op mijn kamer, maar het lijkt ook niet op het oude Egypte die ze zichzelf had voorgesteld. Sophia stond op en liep naar een kleding kast. Er lagen wel honderden jurken in, ze waren allemaal van een soort van dun katoen en de meeste waren wit. Sophia?! hoorde ze iemand roepen. maar het leek niet op de stem van haar moeder. Maar toch besloot ze ja te roepen 'ja!' maar het bleef stil.

Ze besloot nog één keer ja te roepen 'ja' maar toch bleef het stil. Ze besloot toch maar een witte jurk aan te doen en de kamer uit te lopen. Ze keek om zich heen, er was niemand .

Ze hoorde alleen maar de wind die buiten door de bomen blies. Buiten was er niet veel meer wel een soort van moestuintje, het leek ook wel op een soort van akker maar dan veel kleiner. ze liep even verder en schok op eens door iets. ze wist niet echt waar ze van schok. het leek wel op een soort van vogelverschrikker, maar dan leek het wel heel erg op een mens. En het was niet van stro of hooi maar het leek op een echte mensen huid. Sophia besloot om door te lopen, tot ze iemand zach. Hij keek haar recht in de ogen aan, maar toch leek het er niet op alsof hij haar gezien had. Sophia vond het erg vreemd maar besloot toch door te lopen. Tot ze bij een grot aan kwam, Er hing een bordje boven. Grot van de grote magiër Matheo

Naam: *dre IMHD*

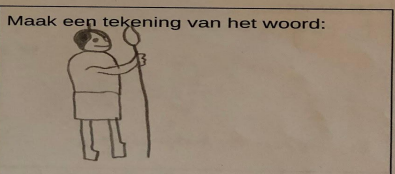
Het woord:
*Slaven
Turco*

Wat is de betekenis van het woord:
*dienaar van een rijk of
machtig iemand*

Welk verband kan je leggen tussen dit
woord en paragraaf 1.3/1.4 uit memo:
onder aan de Piramide

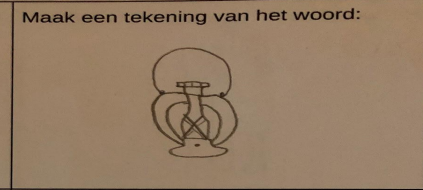
Het woord:
Paleiswacht

Wat is de betekenis van het woord:
*Wachter van een
Paleis*

Welk verband kan je leggen tussen dit
woord en paragraaf 1.3/1.4 uit memo:
*bewaker van Paleis /
Piramide*

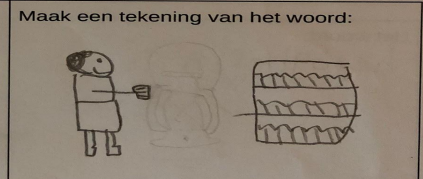
Het woord:
Olielampen

Wat is de betekenis van het woord:
*soort kruikje met brandstof +
Pit*

Welk verband kan je leggen tussen dit
woord en paragraaf 1.3/1.4 uit memo:
verlichting

Het woord:
bibliothecaris

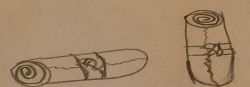
Wat is de betekenis van het woord:
*Iemand die in de bieb-
liotheek werkt*

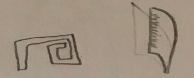
Welk verband kan je leggen tussen dit
woord en paragraaf 1.3/1.4 uit memo:
*Iemand in de bibliotheek
voor boekrollen*

Het woord: Farao	Maak een tekening van het woord:
Wat is de betekenis van het woord: de oude leider van Egypte	Welk verband kan je leggen tussen dit woord en paragraaf 1.3/1.4 uit memo: Koning van Egypte

Het woord: toga	Maak een tekening van het woord:
Wat is de betekenis van het woord: een soort lang gewaad	Welk verband kan je leggen tussen dit woord en paragraaf 1.3/1.4 uit memo: Kleding van mensen

Naam: Elise IMHD

Het woord: boek rollen	Maak een tekening van het woord:
Wat is de betekenis van het woord: beschreven en opgerolde papyrus	Welk verband kan je leggen tussen dit woord en paragraaf 1.3/1.4 uit memo: papyrus van Egypte

Het woord: heroglyfen	Maak een tekening van het woord: (ik heb geprobeerd om het woord HI te maken)
Wat is de betekenis van het woord: een soort tekening dat een letter of klank uitbeeld	Welk verband kan je leggen tussen dit woord en paragraaf 1.3/1.4 uit memo: schrift van de Egyptenaren

Naam:

Daar

Het woord:

Farao

Wat is de betekenis van het woord:
de lijdere
van Egypte

Welk verband kan je leggen tussen dit
woord en paragraaf 1.3/1.4 uit memo:
het zit in
allebei de paragrafen

Het woord:

Slaven

Wat is de betekenis van het woord:
ze worden
opgesloten
en moeten ^{voor}
veel
werken

Welk verband kan je leggen tussen dit
woord en paragraaf 1.3/1.4 uit memo:
in 4 hebben ze
het er meer over

Het woord:

Paleiswachten

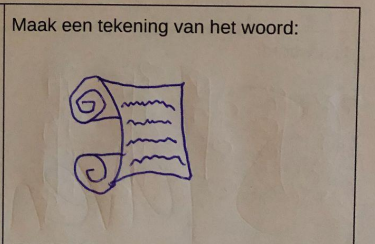

Wat is de betekenis van het woord:
hun bewaken het
Paleis

Welk verband kan je leggen tussen dit
woord en paragraaf 1.3/1.4 uit memo:
in 4 hadden ze
het al wel

Het woord:

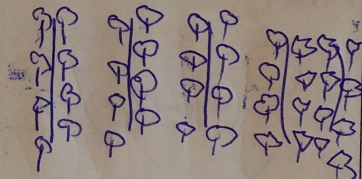
Papyrusrol

Wat is de betekenis van het woord:
een tekst

Welk verband kan je leggen tussen dit
woord en paragraaf 1.3/1.4 uit memo:
in 4 want toen
hadden ze lezen en
schrijven

Het woord:	Maak een tekening van het woord:
Rechtgeraak	
Wat is de betekenis van het woord:	Welk verband kan je leggen tussen dit woord en paragraaf 1.3/1.4 uit memo:
dat je misschien dedadiger ben	bij geen een want ze wisten nog niet eens wat het was

Het woord:	Maak een tekening van het woord:
Wijngaarden	
Wat is de betekenis van het woord:	Welk verband kan je leggen tussen dit woord en paragraaf 1.3/1.4 uit memo:
rijen met druiven struiken	in 3 want daar hadden ze landbouw

Naam: DUCAN PPIJNS EN BEY

Het woord:	Maak een tekening van het woord:
JLAAF	
Wat is de betekenis van het woord:	Welk verband kan je leggen tussen dit woord en paragraaf 1.3/1.4 uit memo:
NIEFT BETAADE WELKE WET EN ZONDE NACHT	VAN DE FAYE

Het woord:	Maak een tekening van het woord:
Paaiswachter	
Wat is de betekenis van het woord:	Welk verband kan je leggen tussen dit woord en paragraaf 1.3/1.4 uit memo:
BEWAKE VAN DE PAAL	BEWAKE VAN HET BEWAKING

Naam:

<p>Het woord:</p> <p>olie lamp</p>	<p>Maak een tekening van het woord:</p>
<p>Wat is de betekenis van het woord:</p> <p>een lamp voor in het donker</p>	<p>Welk verband kan je leggen tussen dit woord en paragraaf 1.3/1.4 uit memo:</p> <p>in allebei want ze hadden allebei licht nodig</p>

<p>Het woord:</p> <p>geleerde</p>	<p>Maak een tekening van het woord:</p>
<p>Wat is de betekenis van het woord:</p> <p>Iemand die zijn school wil afmaken</p>	<p>Welk verband kan je leggen tussen dit woord en paragraaf 1.3/1.4 uit memo:</p> <p>geen een want ze hadden toen nog geen school</p>

Resultaten enquête

Einde van de lessenserie laten beantwoorden

1 Bij Nederlands heb je een stuk gelezen uit het boek 'het vervloekte graf'. Bij geschiedenis heb je een stuk gelezen uit het boek 'bloedzusters'. Zou je de jeugdboeken zelf verder willen lezen? Leg je antwoord uit.

Nee, ik vind boeken niet leuk.

nee liever niet ik ben niet zo van de geschiedenis boeken

nee, want het zijn mijn boeken niet ik zou het niet snel lezen

Nee, omdat ik het niet echt leuke verhalen vindt

het vervloekte graf niet echt maar wel graag bloedzusters

neen, omdat ik lees liever triller boeken

Nee want ik vind het een beetje saai want ik hou van voetbal boeken

Nee ik vind de boeken niet echt interessant

Nee ik hou niet van lezen

Nee want ik heb het geduld niet om het te lezen

Nee wat ik vind het niet interessant

Nee omdat ik niet veel van lezen hou maar zou het wel kunnen proberen

Nee het was een beetje saai

2 Welk verhaal vond je het leukst?

10x Bloedzusters

5x Het vervloekte graf

3 Leg je keuze van het boek uit.

Het ging een man dood en dat vond ik leuk.

daar was er oorlog dat was wel leuk

ja sorry ik weet eigenlijk niet waarom het sprak me gewoon een beetje aan

Er was meer actie

het vervloekte graf was spannender

ik vond het boek heel intresand en vond het leuk om naar te luisteren en ik wil graag weten hoe dit boek afloopt

bloedzusters was iets meer informatie over de personen

Omdat mevr van Oosten beter het boek vertelde: geen naar meneer Strootman

Het was leuker.

De andere heb ik niet gelezen.

Omdat ik de ander niet meer weet

Ik heb Bloedzusters gekozen waarom ik het gekozen heb is omdat ik meer naar het verhaal van de bloedzusters luisterde dan van het andere boek.

Het was een saai boek maar was beter dan het vervloekte graf.

Omdat deze spannender is.

4 Welke personage vond jij leuk/interessant?

De doden/vreemden man

een kolonel ben zijn naam vergeten

ik weet niet meer hoe ze heten want ik vond het lastige woorden

Ched

sentne

djenne

Djeme

Djeme

Toen de onbekende man doodging.

Djeme, Kai en die man bij de bibliotheek

De mysterieuze dode man

hoofdpersoon

(bloedzusters) doode man

weet ik niet meer

5 Waarom vond je dat personage leuk/interessant?

Hij ging dood

kolonels vind ik leuk

dat weet ik dus niet

Ik vond hem gewoon het beste karakter

ik vond hem best wel cool

ik weet niet ik vondt haar eigen lijk wel heel leuk en nieuwschrierg

ik vind Djeme leuk, omdat ze veel beleeft

Ik weet niet meer welke personages er in het boek speelde

Hoe is hij doodgegaan?

Omdat ze een prinses is.

Omdat hij dood ging

Omdat ze interresant lijken

Omdat die ineens dood lag in het tuinn

Omdat die gevraagd werd om naar de tuin te komen en toen was de man dood die het vroeg

6 Wat vind je van het gebruik van jeugdboeken in de les? Beargumenteer je antwoord.

Saaï want ik hou niet zo van lezen.

een beetje saai ik ben niet van het lezen

ik vind het wel goed hopelijk gaan kinderen lezen

Ik vind het leuk

leuk maar sommige kinderen vinden het wat minder

af en toe vindt ik het wel leuk en soms vindt ik het wel heel saai want soms duurde het heel lang

opzich wel leuk, omdat je dan in aanraking komt met andere boeken

Uhm, dat het boek je iets verteld en duidelijk daarmee maakt.

Anders, het was wennen voor mij

wel leuk

leuk want dan hoef je niet te werken

leuk

Wel leuk maar het duurt wel lang dus voor de volgende keer een stripboek gebruiken maar het was wel leuk om zo'n les te krijgen

7 Vind je het prettig om zelf te kunnen kiezen uit de opdrachten? Leg je antwoord uit.

Nee ik wou iets makkelers en ik wou eerst de tekst kiezen want dan kon ik iets van googel kopiëren en dan inleveren.

ja want sommige opdrachten zijn minder leuk

ja zeker

Ja, want dan is er altijd tenminsten een leuke opdracht

ja ik vind het prettig om zelf te kiezen zodat ik niet iets doe wat ik niet leuk vind

ja want dan kan ik zelf kiezen wat ik het leukst vindt om te doen en heb ik ook een beetje vrijheid

ja, want dan bepaal je zelf wat je doet of maakt

Ja wat dan kan je doen wat je het leukst vindt

Maakt mijn niet omdat je toch alle apparaten neet maken

Ja want dan kan je doen wat jij het leukste vindt

Ja meerkeuze

Ja want dan doe ie niet iets verplicht

Ja want dan kan je je eigen ding doen

8 Wat is je het meest bijgebleven van de combinatie lessen Nederlands en geschiedenis?

Dat ik ze allenbij haat.

willem van oranje

alles niet iets speliaals

De verhalen

de verhalen

het boek bloedzusters ik ben er ook echt op zoek naar gegaan in de biliotheek en zit te bedenken om hem toch te bestellen want bij mijn bibliotheek was hij er niet meer.

het ging over Egypte

Dat geschiedenis niet echt mijn vak is!

De boeken.

De boeken

Dat het in twee verschillende uren was.

Weet ik niet

Een dode man in de tuin

9 Welk cijfer zou je geven voor de combinatie lessen Nederlands en geschiedenis?

2x 1

1x 4

2x 5

2x 6

2x 7

5x 8

1x 9

10 Leg je vorige keuze uit.

Ik vind de lessen allenbij niet leuk dus ik eerlijk antwoord.

leuke geschiedenis

gewoon ik vind het gewoon niet boeiend sorry

Het was leuk

ik vond het leuk maar wel lang

ik vindt het wel leuk maar ik vindt een gewoone geschiedenis les toch wel leuker

ze waren best interessant en leuk

Het was leuk om te doe. Ga vooral zo verder toper!

...

Omdat ik er niet goed in was en dan vind ik het niet leuk en het duurde lang

...

Omdat ik wel veel dingen heb geleerd

Ik haat nederlands

Want dan hoef je niet te werken maar ik vindt nederlands niet zo leuk

11 Heb je nog iets toe te voegen wat kan helpen bij ons onderzoek naar het gebruik van jeugdboeken tijdens de les?

nee

Ja ik leer het liefs niet met boeken maar gewoon als mensen dingen laten zien in een film bijvoorbeeld en ik vind dat jullie van ons wat moeten leren wat wij denken over de geschiedenis en telkens de teksten moet leren dat is gewoon stom

nee niet echt

Houd het zo leuk

nee eigenlijk niet

ik heb geen verdere tips of toevoegingen

nee

nee

niks

minder praten en meer doen zal leuker zijn

..

wat korter boek kizzen

Tevreden?

Hoe kunnen docenten geschiedenis en docenten Nederlands op het CLD in klas 1 op het vmbo-t dankzij de inzet van jeugdliteratuur ervoor zorgen dat leerlingen komen tot diep lezen bij Nederlands en geschiedenis.

Diep lezen: ja

Staaltjes: ja

Werkvormen: ja

Keuzeopdrachten: ja

Verbanden tussen jeugdboek en lesmethode geschiedenis: ja

Betere voorwaarden

2 locaties.

Verschillende docenten.

Klas met gedragsproblemen.

Ander niveau dan gedacht.

Geschiedenislessen extra ingepland.

Beter interviewen dan enquête afnemen.

Visualiseren.

Vragen?

Hoe zie jij dit in je eigen praktijk terug?